

1974 2024

Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe'

Opgericht op 12 november 1974

Omvat de plaatsen Geertruidenberg, Raamsdonk en Raamsdonksveer

Hart voor Historie

Colofon

49e jaargang, nummer 3,
maart 2024
KringNieuws verschijnt
minimaal 8x per jaar

Secretariaat:

Cornelis Oomestraat 14
4944 AM Raamsdonk
mobiel +31 6 52313731

E-mail:

info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Redactie:

John François

Kopij voor KringNieuws

john.francois@hotmail.com

Sluitingsdatum kopij:

29-03-2024

Druk: Copyshop te
Raamsdonksveer

Afzonderlijke hoogtepunten:

Uitnodiging lezing	1
Verslag lezing	2/3
Cees Heijnen	4
Verslag jubileum	5
Divers nieuws / agenda	6

Bezoek onze website!

Ga naar:

www.oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Speciale aandacht

www.canon-geertruidenberg.nl

Rekeningnummer:

Rabobank
NL42 RABO 0115 6003 10
KvK nr. 40271212

Uitnodiging voor een Lezing over "De levensloop van Hugo de Groot."

Datum: donderdag 21 maart 2024
Spreker: Maaïke Snoek
Locatie: De ontmoetingsruimte van de GertrudisStaete
Adres: Venestraat 18 4931BP Geertruidenberg
Tijd: 20.00 uur (welkom vanaf 19:30 uur)

Maaïke Snoek

Graag nodigen we u van harte uit voor een bijzondere avond op 21 maart 2024, waarbij we de eer hebben om de gerenommeerde spreker Maaïke Snoek te verwelkomen. Bekend bij velen van u van haar meeslepende lezing "Nederlanders op de Titanic", zal Maaïke Snoek ons ditmaal meenemen op een intrigerende reis door de Nederlandse geschiedenis met haar boeiende vertelling over het leven en de nalatenschap van Hugo de Groot.

Op 22 maart 1621 werd vanuit Slot Loevestein een boekenkist gesjouwd, maar tot ieders verrassing bevatte deze kist geen boeken, maar verborg zij de gerenommeerde jurist Hugo de Groot. Deze gebeurtenis markeerde een keerpunt in de Nederlandse geschiedenis, waar de scherpzinnige jurist zijn ontsnapping uit gevangenschap en ballingschap naar het buitenland wist te bewerkstelligen, na zijn veroordeling wegens vermeend landverraad in 1619.

Hoewel het verhaal van Hugo de Groot velen bekend zal voorkomen uit schoolbanken en geschiedenislessen, belooft deze lezing nieuwe inzichten en diepere reflecties. Waarom werd Hugo de Groot eigenlijk vastgezet op Slot Loevestein? Tegenwoordig wordt hij internationaal erkend als de grondlegger van het moderne internationale recht, maar welke gebeurtenissen hebben bijgedragen aan deze erkenning? Wat waren zijn ervaringen tijdens zijn gevangenschap op Loevestein, en waar leidde zijn vlucht naartoe?

De lezing zal niet alleen antwoord geven op deze intrigerende vragen, maar zal ook de veelzijdigheid van Hugo de Groot als intellectueel en zijn invloed op de ontwikkeling van het recht belichten. Maaïke Snoek zal ons op een meeslepende manier door de

levensloop van deze historische figuur leiden, en ons verrassen met nieuwe perspectieven en diepgaande analyses.

Wij kijken er zeer naar uit om u allen te verwelkomen voor deze fascinerende en educatieve avond, waarbij Maaïke Snoek ons zal betoveren met haar kennis en passie voor de geschiedenis, en ons zal verrijken met een dieper begrip van Hugo de Groot en zijn erfenis.

De toegang is gratis ook voor niet-leden

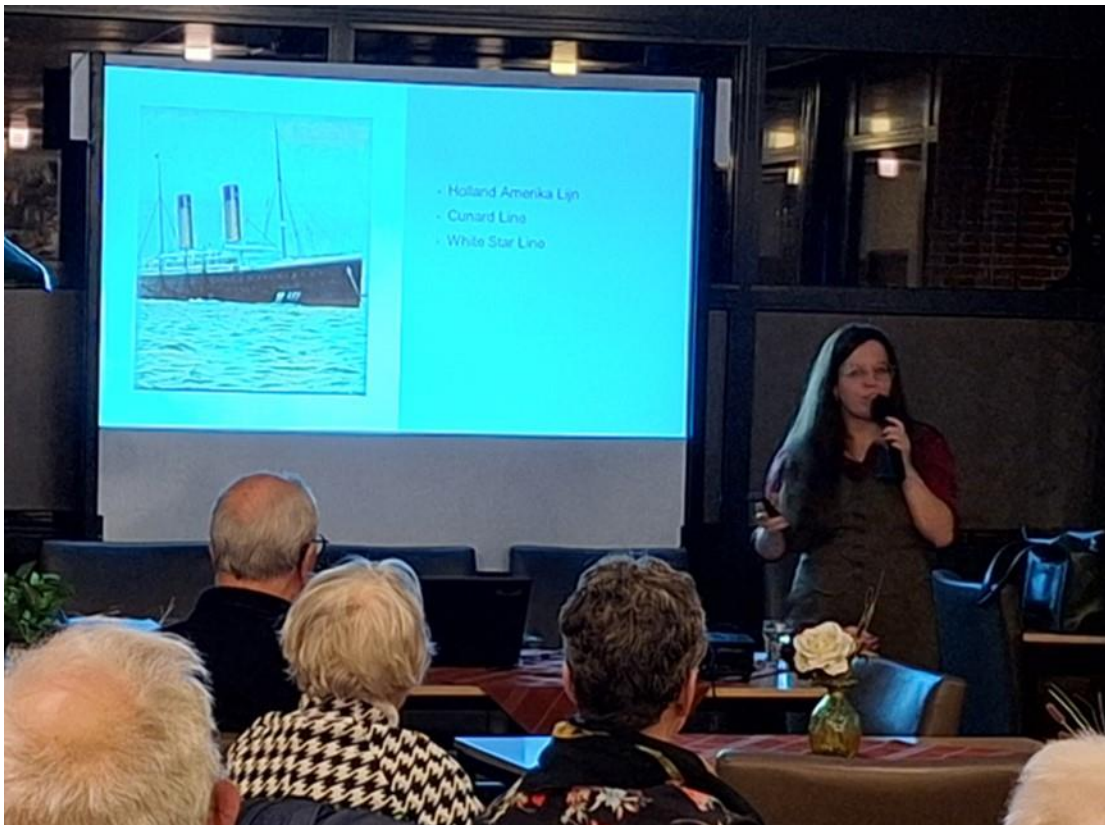
Zie ook <https://geertruydenberghe.nl/agenda-item/>

Verslag lezing “Nederlanders op de Titanic.”

Datum: donderdag 29 februari 2024
 Spreker: Maaïke Snoek
 Locatie: De ontmoetingsruimte van de GertrudisStaete
 Adres: Venestraat 18 4931BP Geertruidenberg

Op 29 februari werd een opmerkelijke lezing gehouden door Maaïke Snoek, die ons meenam op een boeiende reis door de geschiedenis van de Titanic en de betrokkenheid van Nederlandse passagiers op dit iconische schip. Met ongeveer 45 geïnteresseerden aanwezig, bood de lezing een diepgaand inzicht in de context en de persoonlijke verhalen achter dit historische drama.

Vervolgens bracht Maaïke Snoek het verhaal van Hendrik Bolhuis, de chef-kok aan boord van de Titanic, tot leven. Door te duiken in het leven van Bolhuis en de culinaire aspecten van het leven op het schip, gaf de lezing een levendig beeld van het dagelijkse leven aan boord en de uitdagingen waarmee de bemanning werd geconfronteerd.

Maaïke Snoek tijdens de uitvoering van haar lezing

Maaïke Snoek opende de avond met een warm welkom en een korte introductie over de bekendheid van de Titanic in onze moderne tijd. Ze benadrukte het mysterie en de fascinatie die nog steeds rondom dit schip bestaan, ondanks de vele jaren die zijn verstreken sinds de tragische ondergang ervan.

De lezing was zorgvuldig gestructureerd en volgde een chronologische benadering van het verhaal van de Titanic. De spreker begon met de introductie van George Reuchlin, een prominente figuur in de Nederlandse scheepvaartgeschiedenis en een van de weinige Nederlandse passagiers aan boord van de Titanic. Door middel van George Reuchlin's achtergrond en zijn connectie met de Holland Amerika Lijn, kregen de aanwezigen een dieper inzicht in de context van de reis en de tijd waarin het schip opereerde.

Na een korte pauze vervolgde de lezing met verhalen over het leven van Wessel van der Brugge, een van de stokers (met als taak het voeden van de stoomketels) op de Titanic. Door zijn ervaringen te delen, werd de nadruk gelegd op de verschillende klassen aan boord van het schip en de impact hiervan op het dagelijkse leven van de passagiers.

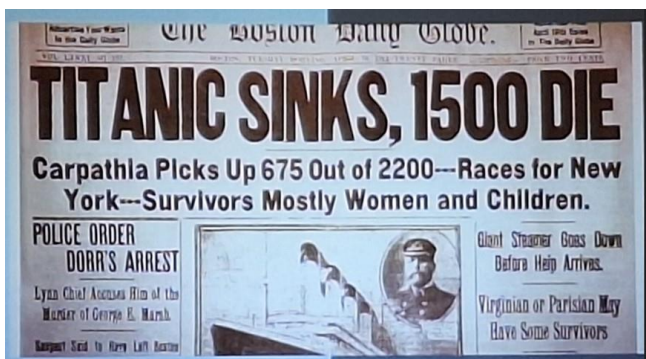
Tijdens de periode tussen de negentiende en twintigste eeuw vond een enorme migratiegolf plaats van Europa naar de Verenigde Staten en Canada, bekend als de 'Age of Mass Migration'. Deze beweging van miljoenen mensen werd gedreven door verschillende factoren, waaronder honger, armoede en religieuze vervolging. Ieren vluchtten bijvoorbeeld vanwege hongersnood, terwijl Joden werden verdreven uit het Russische rijk vanwege pogroms.

De migratie naar de VS kende verschillende golven, waaronder kolonisten, boeren en landarbeiders uit Noordwest-Europa, en later immigranten uit Oost- en Zuid-Europa, vooral vanwege antisemitisme en armoede. De technologische vooruitgang, zoals de overgang van zeilschepen naar stoomschepen, verkortte de reistijd drastisch en maakte de oversteek toegankelijker voor een groter aantal mensen.

Verschillende scheepvaartmaatschappijen werden opgericht om aan de vraag naar overzees transport te voldoen, waaronder de Engelse Cunard Line, de White Star Line, de Hamburg Amerika Lijn en de Holland Amerika Lijn (NASM). Deze laatste, opgericht in 1873, was iets later dan andere maatschappijen maar werd al snel een belangrijke speler in de trans-Atlantische scheepvaart, vooral dankzij de Rotterdamse haven en de connectie met de nieuwe waterweg.

George Reuchlin, wiens vader een van de oprichters van de Holland Amerika Lijn was, maakte zijn eerste reis naar Amerika in 1891. Zijn ervaringen illustreerden de opkomende rol van de scheepvaartmaatschappijen in het faciliteren van de oversteek naar Amerika en het verbinden van Europese havens met die in de Verenigde Staten.

Steerage passagiers waren degenen die in de derde klasse reisden op de Titanic. In tegenstelling tot eerdere praktijken op andere schepen, waren de omstandigheden voor steerage passagiers op de Titanic aanzienlijk verbeterd. In plaats van grote slaapzalen die overdag werden omgebouwd tot gemeenschappelijke ruimtes, werden er op de Titanic kleinere slaaphutten aangeboden die werden gedeeld door vier personen. Er waren ook aparte familiekamers en aparte kamers voor mannen en vrouwen. Deze indeling deed denken aan moderne hostels en droeg bij aan een relatief comfortabele reiservaring voor steerage passagiers op de Titanic.

Een aanzienlijk aantal tickets voor de North Atlantic Steamship Company (NASM) naar Amerika werd in Amerika zelf verkocht, vanwege de grote vraag van immigranten die hun achtergebleven familieleden of dorpsgenoten wilden laten overkomen. Deze tickets, bekend als "prepays", omvatten het volledige traject van deur tot deur, inclusief treinreizen naar de vertrekhaven en van de aankomsthaven naar de eindbestemming, zowel voor retour- als enkele reizen.

In 1885, tijdens de Continental Conference in New York, maakten de hoofdagenten van verschillende rederijen, waaronder de Hamburg Amerika Lijn, de Lloyd, de

NASM en de Red Star Line, afspraken over de minimumprijzen voor prepaid- en retourtickets die in Amerika werden verkocht. De minimumprijs was afhankelijk van factoren zoals de snelheid, leeftijd en grootte van het schip. Oudere immigranten keken met argwaan naar deze nieuwe groep immigranten die naar Amerika kwamen.

Het hoogtepunt van de lezing was de gedetailleerde beschrijving van de fatale reis van de Titanic, inclusief het tragische moment van de botsing met de ijsberg en de daaropvolgende evacuatie en ondergang van het schip. Maaïke Snoek wist met haar boeiende vertelstijl de spanning en emotie van dit cruciale moment over te brengen op het publiek.

Afsluitend bood de lezing een reflectie op de nasleep van de ramp, waarbij werd gekeken naar de overlevenden en de impact die de tragedie had op de maritieme geschiedenis en de maatschappij als geheel.

Na afloop van de lezing waren de reacties positief en waren velen onder de indruk van de diepgang en het inlevingsvermogen waarmee Maaïke Snoek het verhaal van de Titanic en haar Nederlandse passagiers had verteld. Als toehoorder kan ik zeggen dat de lezing mij persoonlijk veel nieuwe inzichten heeft gegeven over de Holland Amerika Lijn en het reizen in die tijd.

Met deze geslaagde lezing heeft Maaïke Snoek niet alleen een boeiend verhaal verteld, maar ook een waardevolle bijdrage geleverd aan ons begrip van dit belangrijke hoofdstuk uit de maritieme geschiedenis.

Als afsluiting van deze memorabele avond sprak Cees Schuller namens de organisatie de oprechte dank uit aan Maaïke Snoek voor haar inspirerende lezing. Haar diepgaande inzichten en meeslepende vertelstijl hebben ons allen geboeid en geïnspireerd. We zijn haar enorm dankbaar voor het delen van haar kennis en passie.

Ook willen we iedereen bedanken die vanavond aanwezig was. Jullie aanwezigheid heeft deze avond extra bijzonder gemaakt. Als we nu afscheid nemen, wensen we jullie allen een veilige reis naar huis en hopen we dat de inzichten die we hebben opgedaan tijdens deze lezing nog lang bij ons zullen blijven resoneren.

Bekroonde komiek Cees Heijne terug aan de Donge

Cees Heijne stond bekend als een Bossche artiest maar de werkelijkheid is dat hij is geboren en getogen in Raamsdonksveer en zijn roem – als lid van harmonie De Eendracht en toneelvereniging Onder Ons – dáár begon.

Hij trad op in alle Brabantse steden en dorpen, maar ook daarbuiten (Dordrecht, Arnhem, Haarlem). Hij ontving vele prijzen tijdens regionale, landelijke en zelfs internationale wedstrijden. Hij was waarlijk een 'Bekroonde Komiek'.

Op zondag 21 april (aanvang 14.30 uur) vertelt en zingt Gerton Heijne in de Admiraalszaal van Fort Sint Gertrudis over het leven van zijn grootvader Cees Heijne (1869-1937). In het eerste kwart van de 20e eeuw was Cees Heijne een gevierd 'karakterhumorist', die meer dan 45 voordrachten (tekst en zang) heeft geschreven en veelvuldig voorgedragen.

Gerton Heijne

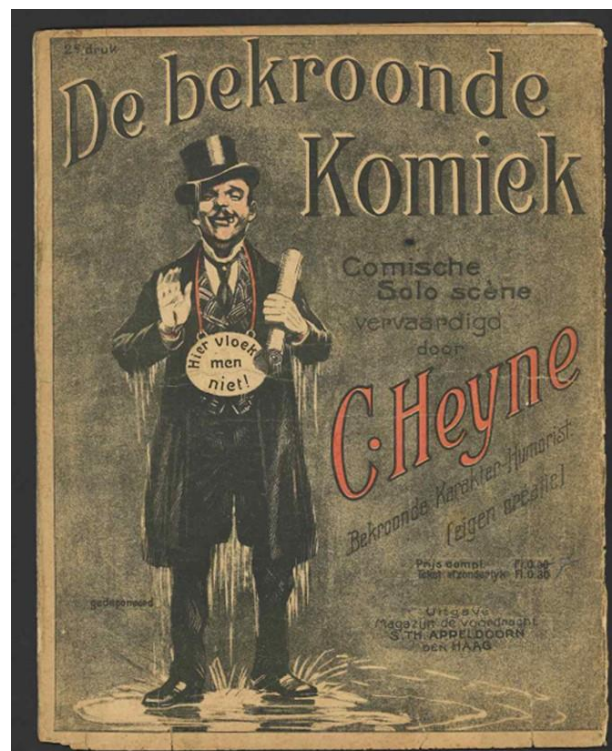
Kleinzoon Gerton heeft ongeveer de helft daarvan teruggevonden. Een aantal daarvan vormt de rode draad in dit levensverhaal van humor, chagrijn, politiek en moralisme. Wie is toch opa Cees? Hoe werd hij zo? En herkent Gerton zich in hem?

Gerton Heyne brengt met deze voorstelling – in oktober 2023 succesvol opgevoerd in de Azijnfabriek, Den Bosch – zijn grootvader 'Terug naar De Donge'. Hij wordt begeleid door Tineke Mulders (piano) en Els Heijne, Rian Heijne, Bram Bouwens (zang), zoon van de voormalige slager Goof Bouwens.

Dit jaar wordt in tweede editie van De Dongebode uitgebreid aandacht besteed aan het spraakmakende leven van Cees Heijne.

Cees Heijnen die voordraagt circa 1910

Affiche komiek C. Heyne

Kort Verslag van Belangrijke Gebeurtenissen in het jubileumjaar van de Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe' in 2024

Dit jaar belooft een opwindend jaar te worden voor de Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe', met een aantal hoogtepunten en projecten op de agenda:

15 mei:

Een bijzonder kringgesprek in de Vierschaar van het voormalige Stadhuis met vier voormalige burgemeesters van de gemeente Geertruidenberg en de huidige burgemeester Drs. M. Witte, geleid door Arjo Kraak van Omroep Brabant. Dit evenement wordt vastgelegd en versleuteld bewaard in de Cloud tot 2124, bekrachtigd bij de notaris.

Midzomer/nazomer:

Verkenning van de financiële mogelijkheden voor een grootschalige excursie open voor alle geïnteresseerden.

Educatie/archeologie:

Inspanningen om scholen te betrekken bij lokale geschiedenis en oudheidkunde, met gesprekken en mogelijke sponsors.

Lezingen:

Een reeks van zeven speciale lezingen gepland, gratis toegankelijk voor alle inwoners.

Eerste week november:

Een groots project ter ere van het 50-jarig bestaan, waarbij alle inwoners de kans krijgen om boodschappen achter te laten voor toekomstige generaties, inclusief het gemeentebestuur.

12 november:

Officiële viering van het 50-jarig bestaan in de Geertruidkerk, met een lezing en mogelijk een koninklijk tintje, gevolgd door een receptie.

De presentatie van het nieuwe magazine in glosserie, dat het huidige blad De Dongebode zal vervangen.

Rectificatie

Van de redactie,

Bij het voorbereiden van ons 50-jarig jubileum voor de Oudheidkundige Kring, kwamen we erachter dat de jaargang die ik eerder had aangegeven niet klopte. De laatste editie van het KringNieuws is namelijk gedateerd als de 54e jaargang, wat niet overeenkomt met de oprichtingsdatum op 12 november 1974 en het 50 jarig jubileum.

De eerste editie van "Mededelingen", zoals het blad voorheen genoemd werd, verscheen in 1975, wat betekent dat we nu eigenlijk de 49e jaargang moeten aannemen. Na onderzoek blijkt dat in 2011 de 37e jaargang werd aangeduid, wat eigenlijk de 36e jaargang had moeten zijn. Tijdens de coronaperiode zijn er veel dingen misgegaan, waaronder ook de jaartelling in het KringNieuws die in het jaar 2022 ineens de 52e jaargang hanteerde. Hoe dit is ontstaan en welke invloed Corona heeft gehad op het brein, heb ik niet kunnen achterhalen.

Ik heb nu de juiste jaargang vermeld, namelijk de 49e. Mijn excuses voor het ongemak en de verwarring in de bibliotheek voor later.

Met vriendelijke groeten John François

Tijdcapsuleproject:

Een belangrijk jubileumproject dat snel vordert, met drie bedrijven die het financieren en uitvoeren. Dit omvat onder andere de plaatsing van een betonnen put met beloopbaar glas, tijdcapsules en aanpassingen aan de vloer van de kerktoren. De tijdcapsule wordt volledig gefinancierd door drie sponsors. Het bestuur heeft overeenstemming bereikt dat de Koninklijke Martensgroep uit Oosterhout, Bouwbedrijf Oome en Glashandel Van Seeters het project financieren en uitvoeren. Onze projecttrekker ontmoette bij de vertegenwoordigers van de bovengenoemde bedrijven na uitleg van het project alleen maar warmte en medewerking. Samen gaan zij in regie en overleg met gemeente en Geertruidkerk dit project realiseren.

Nu de leden nog. U dus. Alle leden worden vanaf mei dit jaar uitgenodigd om een boodschap achter te laten in de tijdcapsule. Het kost u alleen tijd en creativiteit. Wat heeft u de toekomst te vertellen? Voor alle inhoudelijke informatie en vragen kunt u zich wenden tot onze projecttrekker Pieter Voragen, via e-mail: voppjm@hotmail.com

Het belooft een jaar vol interessante projecten en evenementen te worden voor de Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe', met betrokkenheid van de gemeenschap en sponsors om deze initiatieven te ondersteunen.

Ledenvaria:
Nieuw leden:

Agenda:

De Oudheidkundige Kring is elke maandagavond aanwezig in de Schattelij vanaf 20:00 uur. Ook u bent van harte welkom om eens kennis te maken. U vindt ons op het adres Vismarktstraat 4a (de grote deur aan de voorzijde binnen gaan. Een meter of vier rechts vind u een groene deur, dan draaitap naar de eerste verdieping.

- Vergadering bestuur OKG **Let op aangepast !**

AB	22-3-2024
Kascontrole	2-4-2024
DB-jaarverslag	9-4-2024
AB-jaarverslag	9-4-2024
ALV	8-5-2024

- Lezingen Oudheidkundige Kring, alle lezingen vinden plaats in de GertrudisStaete Venestraat 18 te Geertruidenberg, u bent van harte welkom vanaf 19:30 uur. Aanvang lezing 20:00 uur.

- 21-3-2024 Levensloop van Hugo de Groot
- 18-4-2024 De link tussen Holland Amerika en Geertruidenberg
- 17-10-2024 Kwatta !
- 12-11-2024 De geschiedenis van de Oudheidkundige Kring Geertruydenberghe
- 21-11-2024 De straatnamen encyclopedie.
- 19-12-2024 De historie van de Christmas Carol.

- **Verhuizing OKG** De oorspronkelijke datum van 1 juli is verschoven naar 1 september, wat betekent dat de Schattelij tegen die tijd ontruimd moet zijn. In de tussenliggende tijd wordt het huidige inventaris gemerkt met stickers tbv de verhuizing. Het bestuur is nog in overleg met de gemeente voor opslag inventaris wat in latere activiteiten te gebruiken is.
17-01-2024 Bestuur met wethouder de ruimte beoordeeld.
05-02-2024 bespreken wensenlijstje betrokkenen en beheerder.

Zie ook [Agenda items - Oudheidkundige Kring Geertruydenberghe](#)

Museum De Roos:

- **Vanaf donderdag 21 maart** Winkels en horeca uit vroeger tijd.

[Home - Museum De Roos](#)

Overig:

Geertruidkerk

- **28 April / Brocantemarkt** Geertruidkerk (The Spring Edition) Toegang gratis / geopend van 10:00 uur tot 16:00 uur
- **3 November 2024 / Brocantemarkt** Geertruidkerk (The Christmas Edition) Toegang gratis / geopend van 10:00 uur tot 16:00 uur
- <https://www.geertruidkerk.nl/agenda>

Van onze bibliotheek

Circulatie heemkunde bladen

Wist u dat binnen de kring diverse bladen circuleren die in een roulatiesysteem onder de leden worden doorgegeven? Heeft u hiervoor interesse kunt u zich opgeven bij Bernadette Monshouwer of via email info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Een overzicht van de heemkunde bladen:

- De Klok Heemkundekring Made en Drimmelen
- De Mulder Heemkring Molenheide in Gilze en Rijen
- De Wazerwijen Heemkundekring de Heerlyckheit in Dongen
- Engelbrecht van Nassau Erfgoedvereniging Engelbrecht van Nassau in Breda
- Effè Lustere Historische vereniging Werkendam en De Werken
- De Waterschans Geschiedkundige kring Bergen op Zoom
- De Koerier Brabants Heem (alle uitgaven zijn als pdf te downloaden op <https://www.brabantsheem.nl/?s=koerier>)
- Saillant Stichting Menno van Coehoorn (de laatste uitgave is op de website te lezen, of als pdf te downloaden op <https://coehoorn.nl/om-te-weten/saillant/>)
- Tijdschrift van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (een abonnement op dit blad is gratis. U kunt u abonneren op <https://www.cultureelerfgoed.nl/abonneren>)
- In Brabant Tijdschrift voor het Brabants Erfgoed
- De Heerlijkheid Heemkundekring De Heerlijkheid Oosterhout (oude exemplaren van 2013 t/m 2019 zijn als pdf te downloaden op <https://www.hkoosterhout.nl/multimedia/ledenbladen>)
- De Senspaol Heemkundekring Op 't Goede Spoor in Waspik

Van de redactie

Beste leden van de Oudheidkundige Kring Geertruydenberghe,
Mocht u kopij willen aanleveren voor het KringNieuws of NieuwsFlits wil ik u dit even mee geven:

De uiterste inleverdatum van kopij voor KringNieuws nr.4 is 29-03-2024. Het KringNieuws valt dan in de week van 08-04-2024 bij u in de mailbox en/of brievenbus.

Mocht er tussendoor belangrijk nieuws te melden zijn wordt een NieuwsFlits via email verzonden.

Stuur **kopij** als Word-document, platte tekst, dus zonder opmaak.

Stuur **foto's** (onder vermelding van wie, wat, waar en wanneer) naar redactie **John François:**

john.francois@hotmail.com

Met vriendelijke groet,
De redactie KringNieuws

